

René Héman

voorzitter Artsenfederatie KNMG

DE FINSE WEG: EEN MODEL VOOR ZORGVERNIEUWING IN NEDERLAND?

De keuzes waar we in onze gezondheidszorg voor staan zijn niet gering. Stijgende kosten, een vergrijzende bevolking, tekort aan zorgprofessionals en de roep om duurzame, solidaire en toegankelijke zorg. We zien een toename van sociaaleconomische gezondheidsverschillen en bestaansonzekerheid, tegelijkertijd toont deze crisis ook de noodzaak aan om fundamentele verbeteringen door te voeren. De oplossing ligt misschien dichterbij dan we denken. In Finland is de afgelopen jaren een grootscheepse hervorming doorgevoerd die ons tot inspiratie kan dienen. Tijdens de recente zorginnovatiereis naar Helsinki vielen me twee zaken in het bijzonder op. Ten eerste de sterke focus op preventie en gezondheidsbevordering en ten tweede de recente regionalisering van de eerstelijnszorg.

Finse hervormingen, de gezondheid van de mens centraal

Finland toont met de invoering van de SOTE-hervorming in 2023 lef en visie. Sinds de hervorming is de zorg geconcentreerd in 21 regio's. Deze regio's hebben de verantwoordelijkheden overgenomen van meer dan 300 gemeenten. De regio's ontvangen geoormerkte budgetten voor de organisatie en financiering van de zorg. Deze worden toegekend op basis van demografische en socio-economische indicatoren en ziekteprevalentie.

Cruciaal in het nieuwe beleid is de nadruk op preventie en gezondheidsbevordering. Ook worden schotten tussen de eerstelijnszorg, specialisten en sociaal domein geslecht, zodat de zorg beter aansluit bij de behoeften van de burger. Bovenal staat niet de behandeling, maar de gezondheid van de mens centraal. De Finse zorgautoriteit monitort de prestaties van de zorgregio's. Dit gebeurt op basis van bijvoorbeeld wachttijden, patiënttevredenheid,

kwaliteit van zorg en kostenbeheersing. Zorgaanbieders die excelleren krijgen extra middelen voor innovatie en slecht presterende zorgregio's op gezondheidsindicatoren kunnen worden gekort op hun budget als stimulans om prestaties te verbeteren.

Een voorbeeld voor Nederland?

Nederland kampt met vergelijkbare uitdagingen en ook in ons land is hervorming nodig. Dit vereist een breed volksgezondheidsbeleid dat zich richt op sociale determinanten van gezondheid zoals huisvesting, opleiding, werk en leefomgeving. Het integreren van verschillende gezondheids- en maatschappelijke diensten kan absoluut bijdragen aan preventie, vroeg-signalering en het bevorderen van welzijn en daarmee aan het verbeteren van de gezondheid. Door regionalisering kunnen schaarse middelen beter verdeeld worden en ongelijkheden in toegang tot zorg worden verminderd. Het Finse model biedt zeker inspiratie, waarbij het belangrijk is op te merken dat de

implementatie van de SOTE hervorming nog gaande is en de volledige effecten ervan nog niet zichtbaar zijn. Op dit moment zie ik het Finse model vooral als een denkrichting voor de toekomst van de Nederlandse gezondheidszorg.

Wat is er dan nodig?

Als we toe zouden willen naar meer regionale regie op zorg zijn verschillende stappen nodig. Allereerst moeten er zorgregio's worden opgezet die verantwoordelijkheden van gemeenten overnemen en geïntegreerd zorg- en welzijnsaanbod op regionaal niveau organiseren.

Daarnaast is intensieve samenwerking tussen zorgaanbieders en maatschappelijke organisaties van belang voor het bundelen van kennis en middelen en het vergroten van bestaanszekerheid in brede zin. Regionale zorgautoriteiten kunnen deze samenwerking ondersteunen door netwerken te creëren en gecoördineerde zorgpaden te stimuleren. Daarvoor kunnen we gebruik maken van bestaande

infrastructuren, denk aan de gemeentelijke netwerken en enkele regionale zorgautoriteiten, zoals de regionale ambulancevoorzieningen en de GGD'en. Ook is gerichte financiering nodig op basis van zorgbehoefte en prestatie-indicatoren zoals in Finland.

Hervormingen zijn complex maar noodzakelijk

De integrale en preventieve aanpak in Finland kan inspirerend werken voor Nederland. Regionalisering en bundeling van kennis helpt om de uitdagingen in onze gezondheidszorg aan te pakken. Of het Finse model hét antwoord is, moet blijken. Maar hoewel complex, zijn hervormingen ook in Nederland onvermijdelijk. De vraag is nu: 'durven we fundamentele stappen te zetten richting een mensgericht, preventief en geïntegreerd beleid dat gericht is op het verbeteren van de volksgezondheid, waarbij alle beleidsterreinen betrokken worden om de gezondheidstoekomst van onze bevolking te waarborgen?'. ○

*“Niet de behandeling,
maar de gezondheid van
de mens staat centraal.”*

